

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim gerekçeleri ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Dr. Aylin YAMAN
Ankara Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 9-10-2026	Esas No: 2/3937

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK LIGI
0 8 Ekim 2026
Numara:

T B M M GENEL FIDAK
0 8 Ekim 2026
1955534

GENEL GEREKÇE

Anayasamızın 2. maddesi, Türkiye Cumhuriyeti'ni sosyal bir hukuk devleti olarak tanımlamakta; 5. maddesi ise Devlete, kişilerin temel hak ve hürriyetlerini sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak şekilde sınırlayan ekonomik ve sosyal engelleri kaldırma görevi yüklemektedir. Bu genel ilkelerin ötesinde Anayasamız, 10. maddesinde yaşlılar ve engelliler için alınacak tedbirlerin eşitlik ilkesine aykırı sayılamayacağını özel olarak güvence altına almış; 61. maddesinde ise Devletin bu grupları koruyucu tedbirleri alacağını açıkça hükme bağlamıştır. Türkiye'nin taraf olduğu Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi gibi uluslararası metinler de engelli ve yaşlı bireylerin yeterli bir yaşam standardına ve sosyal korunmaya erişim haklarını teminat altına alarak, bu bireylerin bağımsız yaşamlarını sürdürebilmeleri için etkin sosyal koruma mekanizmalarının kurulmasını zorunlu kılmaktadır.

Türkiye, bugün nüfusun hızla yaşlandığı ve buna bağlı olarak bakım ile sosyal güvenlik ihtiyacının katlanarak arttığı kritik bir demografik dönüşüm sürecinden geçmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri bu tabloyu net bir şekilde ortaya koymaktadır. 2020 yılında 7 milyon 953 bin 555 olan 65 yaş ve üzeri nüfus, yalnızca beş yıl içinde %20,5 artarak 2025 yılında 9 milyon 583 bin 59 kişiye ulaşmıştır. Aynı dönemde yaşlı nüfusun toplam nüfusa oranı %9,5'ten %11,1'e yükselmiştir. Nüfus projeksiyonları, bu artış eğiliminin önümüzdeki yıllarda da hız kesmeden devam edeceğini göstermektedir. Bu demografik yapı içerisinde dikkat çekici hususlar bulunmaktadır: Yaşlı nüfusun %55,3'ünü kadınlar oluşturmakta, yaklaşık her dört haneden birinde en az bir yaşlı birey yaşamakta ve yaklaşık 1,5 milyon yaşlı vatandaşımız tek başına bir yaşam sürdürmektedir. Tek başına yaşayan yaşlıların yaklaşık %75'inin kadın olması, yaşlı yoksulluğu ve gelir güvencesi sorununun belirgin bir toplumsal cinsiyet boyutu olduğunu açıkça göstermektedir. Ayrıca, yaşlı nüfusun yaklaşık %90'ında en az bir kronik hastalık bulunması, sağlık ve bakım harcamalarının yaşla birlikte ciddi biçimde arttığına işaret etmekte; 75 yaş ve üzeri grubun toplam yaşlı nüfus içindeki payının giderek büyümesi ise bu kesime yönelik sosyal yardım ve gelir desteğinin hayati önemini daha da artırmaktadır.

Benzer bir tablo engelli bireyler için de geçerlidir. Engelli bireyler, yaşamlarını idame ettirebilmek için sağlık, bakım, rehabilitasyon, ulaşım ve yardımcı teknoloji gibi alanlarda sürekli ve yüksek maliyetli harcamalarla karşı karşıya kalmaktadır. Engelli bireylerin haklarını koruyarak toplumsal hayata tam ve etkin katılımlarını sağlamak, sosyal devlet ilkesinin en temel gereğidir. Ancak ülkemizde sayısı 10 milyonu aşan engelli vatandaşımız, ne yazık ki büyük ölçüde açlık ve yoksulluk sınırının altında bir hayat sürmektedir. Engellilik durumunun çalışma hayatına katılımı sınırlaması ve gelir elde etme imkânlarını azaltması, hem engelli bireyleri hem de onlara bakım sağlayan aileleri yoksulluk riskiyle çok daha sık karşı karşıya bırakmaktadır. Bu bağlamda, Sosyal Güvenlik Kurumundan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına devredilerek bir "lütuf" anlayışıyla sunulan engelli aylıkları, gerek mutlak değer olarak yetersizliği gerekse muhtaçlık kriterine dayalı yaklaşımıyla kabul edilebilir olmaktan çıkmıştır. Yaşlılık ve engellilik nedeniyle yapılan sosyal yardım ödemeleri, bu vatandaşlarımızın asgari yaşam koşullarını güvence altına almaya yönelik temel sosyal devlet araçları olmasına rağmen, mevcut aylık tutarları artan hayat pahalılığı karşısında en temel ihtiyaçların dahi karşılanmasında son derece yetersiz kalmaktadır.

Bu kanun teklifi, bu olumsuz tabloyu değiştirmeyi amaçlamaktadır. Teklifte, 1/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamında bağlanan yaşlılık ve engelli aylıklarının hesaplanmasında esas alınan mevcut gösterge sistemi tamamen değiştirilerek, aylık tutarlarının net asgari ücret düzeyine yükseltilmesi öngörülmektedir. Bu düzenlemeyle; yaşlı ve engelli vatandaşların artan yaşam maliyetleri karşısında sürekli gelir kaybına uğramalarının önüne geçilmesi, bu bireylerin yoksulluk riskinden korunarak en azından temel ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri bir gelir güvencesine kavuşturulması ve Anayasa ile devlete yüklenen sosyal devlet ilkesinin gereklerinin, "lütuf" anlayışı yerine "hak temelli" bir yaklaşımla etkin bir şekilde yerine getirilmesi hedeflenmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile, 2022 sayılı Kanun kapsamında yaşlı aylıklarının hesaplanmasında esas alınan memur aylık katsayısı yerine net asgari ücret tutarının esas alınması amaçlanmaktadır.

MADDE 2- Madde ile, 2022 sayılı Kanun kapsamında engelli aylıklarının hesaplanmasında esas alınan memur aylık katsayısı yerine net asgari ücret tutarının esas alınması amaçlanmaktadır.

MADDE 3- Yürürlük maddesidir.

MADDE 4- Yürütme maddesidir.

**65 YAŞINI DOLDURMUŞ MUHTAÇ, GÜÇSÜZ VE KİMSESİZ TÜRK
VATANDAŞLARINA AYLIK BAĞLANMASI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 1/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “(4.387) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımından bulunacak tutarda” ibaresi “net asgari ücret tutarında” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2 - 2022 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “(4.860) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımından bulunacak tutarda” ibaresi “net asgari ücret tutarında” şeklinde, (b) bendinde yer alan “(3.240) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımından bulunacak tutarda” ibaresi “net asgari ücret tutarında” şeklinde değiştirilmiş, ikinci fıkrasında yer alan “(3.240) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımından bulunacak tutarda” ibaresi “net asgari ücret tutarında” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

